

● عکس:علاس فروری/شرق

بانک مرکزی برای انحلال یا ادامه فعالیت بانک‌های زیان ده گرفتار دوراهی دشواری شده است

بهت بانکی

مهام سلیمان بیگی؛ بانک مرکزی به بانک‌های ناتراز شش ماه فرصت داد تا اضافه‌برداشت‌هایشان را اصلاح کنند. محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی، تهدید کرده است درصورتی‌که بانک‌ها نتوانند ناترازی خود را حل کنند. در همین نیمه اول سال ۱۴۰۲ آنها را منحل می‌کند و از سهام‌داران اصلی آنها سلب امتیاز خواهد شد و البته با انحلال بانک، دولت بازگشت

سپرده‌های مردم را کاملا تضمین می‌کند! سنگ بزرگی که فرزین جلوی بانک‌های ناتراز می‌اندازد در شرایطی است که برخی از بانک‌ها از خط قرمز کفایت سرمایه فاصله زیادی گرفته‌اند و صورت مالی آنها از زیان‌های سنگین حکایت دارد. حالا در این شرایط دولت چگونه می‌خواهد سپرده‌های مردم را برگرداند آن هم در حالی که اجتماعات خیابانی سپرده‌گذاران مؤسسات مالی کوچک‌تر تا سال‌ها، در صدر اخبار بود و گفته می‌شد پرداخت زیان سپرده‌گذاران این مؤسسات مالی، تورم را به جیب عموم مردم ایران تحمیل کرده است؟

سبقت بانک‌ها از خط قرمز کفایت سرمایه

اصلاح ساختاری نظام بانکی شعاری است که سال‌ها دولت‌ها و رؤسای مختلف بانک مرکزی، آن را سر داده‌اند ولی تا به امروز هیچ اصلاح ساختاری قابل توجهی در این بخش اتفاق نیفتاده است و همچنان ترازنامه بانک‌ها وضعیت هشداردهنده‌ای دارد و اضافه‌برداشت از بانک مرکزی ادامه دارد. تا جایی‌که حتی صدای بهارستان نشین‌ها هم درآمده و در همین زمینه چندی پیش رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس گفته که «در حال حاضر حدود ۳۶۰ هزار میلیارد تومان بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی است که نقش مهمی در افزایش پایه پولی و رشد نقدینگی و تورم دارد. نرخ رشد نقدینگی در کشور هرساله متوسط ۲۲ درصد افزایش پیدا کرده و این زنگ خطری برای اقتصاد ایران است و استمرار آن در این مسیر میسر نخواهد بود».

بر اساس آخرین آمار بانک مرکزی در اولین ماه زمستان سال ۱۴۰۱ بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی برابر با ۳۰۷ هزار و ۴۴۰ میلیارد تومان بوده است که بر اساس این گزارش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی در دی‌ماه سال گذشته رشدی ۷۵.۳ درصدی را نسبت به سال قبل از خود داشته و در آذر نیز افزایشی برابر با ۷۷.۱ درصد را به ثبت رسانده است. بررسی صورت‌گرفته حاکی از آن است که در ۱۰ ماه رشد این شاخص در دی‌ماه سال گذشته نسبت به اسفند ۱۴۰۰ به حدود ۱۱۰ درصد رسیده است.

بنابراین فرزین از بانک‌ها خواست کفایت سرمایه‌شان را افزایش دهند تا به واسطه آن مطالبات بانک مرکزی از آنان کاهش یابد اما وضعیت کفایت سرمایه بانک‌ها امروز چگونه است؟

«کمیته بازل» نخستین بار در سال ۱۹۸۸ نسبت کفایت سرمایه را در صنعت بانکی معرفی کرد؛ طبق قوانین این کمیته در شرایط نرمال حداقل نسبت کفایت سرمایه باید ۱۰/۵ درصد باشد و در شرایط رونق اقتصادی نیز عدد ۱۳ درصد به عنوان شاخص کف حداقل نسبت کفایت سرمایه معرفی شد. همچنین حداقل کفایت سرمایه هشت‌درصدی در نظر گرفته شد که خط قرمز در دوران بحران است یعنی کفایت سرمایه به هیچ وجه نباید کمتر از آن مقدار باشد.

باین حال نسبت کفایت سرمایه در بانک‌های ایران گاه اعدادی بسیار عجیب و باورنکردنی است. برای مثال کفایت سرمایه بانک سرمایه سال ۱۴۰۰ منفی ۳۲۶ درصد بوده و سال ۱۴۰۱ به منفی

رکود بازار خودرو در چین

خودروسازان طرح‌های رشد در هند را احیا می‌کنند

میلیون دستگاه در سال گذشته دورپار است. تا همین اواخر بازار خودروهای سواری هند، خودروهای کوچک و ارزان‌قیمتی بود که تحت نظر شرکت ماروتی سوزوکی تولید می‌شد. مشکل بسیاری از خودروسازان برتر جهان در بازار خودروی هند، کسب سهم بیشتر از این بازار در مقایسه با فروش آنها در دیگر کشورهاست. در سال ۲۰۲۱ شرکت فورد موتور به جمع معدود شرکت‌های خودروساز دیگر از جمله میتسوبیشی-موتوز و جنرال‌موتوز پیوست که بازار هند را ترک کرده‌اند.

فورد در آن زمان اعلام کرد که در این بازار میلیارد‌ها دلار ضرر هنگفت داشته و شاهد تقاضای کمتر از حد انتظار برای مدل‌های جدید خود بوده است. آکشای پراساد از شرکت آرتور دی لیتل گفت امروز با افزایش سطح درآمد هندیان، نسل جدیدی از مصرف‌کنندگان طبقه متوسط در حال ظهور هستند که خودروهای شاسی‌بلند و کراس اوورهای بزرگ‌تر را خریداری می‌کنند و علاقه بیشتری به خودروهای برقی نشان می‌دهند. داده‌های مؤسسه کریسیل نشان می‌دهد که کراس‌اوورها بیش از ۴۰ در صد از کل فروش خودروهای سواری در هند را تا پایان مارس ۲۰۲۲ تشکیل داده‌اند که نسبت به پنج سال گذشته حدود سه‌برابر بوده است. بر اساس آمار دولت هند، واردات خودروهای سواری برقی در سال گذشته نسبت به سال قبل تقریبا

خود سپرده‌گذاران متوجه می‌شوند. تنها صندوقی تحت عنوان ضمانت سپرده است که تا حدی با سپرده‌گذاران خرد تسویه می‌کند مثلا در آمریکا این مبلغ تا سقف ۲۵۰ هزار دلار است. بعد سراغ دارایی بانک می‌روند، اگر فروش آن، طلب سپرده‌گذاران را پوشش داد که هیچ و اگر نداد پرداخت زیان از جیب سپرده‌گذار خواهد بود. اگر هم دولت قصد کمک داشته باشد مساعدت خود را از طریق سیستم مالیاتی اعمال می‌کند که اثر تومی نداشته باشد. بانک‌های مرکزی هم قبل از مرحله ورشکستگی کمک می‌کنند؛ زمانی که بانک دچار کسری شده برای اینکه مجبور نشود دارایی‌هایش را با قیمت پایین بفروشد، بانک مرکزی تا حدودی اجازه اضافه‌برداشت می‌دهد و بانک‌های مرکزی دنیا کاری فراتر از این انجام نمی‌دهند اما در ایران همه مشکلات خاص است و اگر زیان به دوش سپرده‌گذاران بیفتد، تبعات اجتماعی خواهد داشت!

او با اشاره به ماجرای منحل‌کردن مؤسسات مالی در چند سال گذشته و تبعات آن، توضیح می‌دهد: تعداد سپرده‌گذاران مؤسسات بسیار کمتر از بانک‌هاست و طبیعتا ددرسر آن بسیار کمتر از منحل‌کردن یک بانک است، در چنین شرایطی باید گفت منحل‌کردن یک بانک بسیار دشوارتر است اما از طرف دیگر ادامه‌دادن با چنین بانک‌هایی که هر روز از منابع بانک مرکزی استفاده می‌کنند و پایه‌پولی و پول پرقدرت را افزایش می‌دهند هم اقتصاد را به نابودی می‌کشاند.

احمد حاتمی یزد، دیگر کارشناس بانکی در گفت‌وگو با «شرق» به تحلیل وضع بانک‌ها و گفته‌های فرزین می‌پردازد. از نگاه او تهدید فرزین کارا بوده چراکه ممکن است بانک‌ها را به تکاپو

ببندازد بلکه کاری برای اصلاح وضعیت خود انجام دهد.

او می‌گوید: بانک‌ها وضع مناسبی ندارند. هیچ‌یک از بانک‌ها سرمایه کافی ندارند؛ عدم کفایت سرمایه مشکلی عمده برای بانک است و تا زمانی که اصلاح نشود، حتی در صورت رفع همه تحریم‌ها هم هیچ بانکی در دنیا با شبکه بانکی ایران کار نخواهد کرد. حتی بانک‌های بزرگ خصوصی یا دولتی ما مثل بانک ملی هم دچار این مشکل هستند.

این کارشناس ادامه می‌دهد: زمانی که مرحوم نوربخش رئیس بانک مرکزی بودند مقامات بانک مرکزی انگلستان به ایشان گفته بود که ما نمی‌توانیم به بانک‌های شما در داخل کشور اعتماد کنیم پس شعب بانک‌هایتان در لندن هم نمی‌تواند به عنوان بانکی سالم مطابق مقررات انگلستان فعالیت کند. آن زمان مجبور شدیم تمام شعب را تعطیل کرده و بانکی تازه و مستقل در لندن تأسیس و ثبت کنیم که ترازنامه خاص خودش را داشت و مورد قبول این کشور قرار گرفت. بنابراین اکنون موضع آقای فرزین درست است؛ بانک‌ها باید کاری برای افزایش سرمایه‌هایشان انجام دهند اما این تمام ماجرا نیست.

بانک‌ها نشان می‌دهد آنها اغلب آنها کاملا زیان‌ده هستند. این بانک‌ها او توضیح می‌دهد که بانک‌ها دو مسئله عمده دیگر هم دارند؛ یکی اینکه مطالبات معوق آنان بالاست و رقم واقعی آن شفاف نیست چراکه بانک‌ها تمام تلاششان را می‌کنند که رقم واقعی مطالبات معوق یا به عبارتی دارایی‌های سمی‌شان را کمتر از چیزی که هست، اعلام کنند، دیگری هم اینکه مقدار زیادی از منابع بانک را به شرکت‌هایی برده‌اند که متعلق به سهام‌داران یا خود بانک است.

حاتمی‌یزد می‌گوید: اگرچه بانک‌ها تا حدی مجاز هستند سهام شرکت بخرند اما پایشان را از این حد فراتر گذاشته‌اند و بدون هیچ ضابطه‌ای بنگاه‌داری می‌کنند. در کنار این، املاکنشان هم امروز مسئله است. چون قیمت ملک دائم رو به افزایش است بانک‌ها مقدار زیادی ملک خریده‌اند درحالی‌که قانون پولی و بانکی سال ۱۳۵۳ با بانک‌ها اجازه داده که نهایتا معادل ۳۰ درصد سرمایه‌شان دارایی غیرمنقول داشته باشند. این اصل در هیچ‌یک از بانک‌های ما رعایت نشده است. کفایت سرمایه، مطالبات معوق و منابعی که صرف خرید املاک و سهام شده علانم بیماری نظام بانکی است.

با این حال این کارشناس باور دارد که اصلاح ترازنامه بانک‌ها تنها در تئوری ممکن است و در عمل چون بانک مرکزی ضعیف و تحت تسلط سیاستمداران است قدرت کافی برای اصلاح و در صورت عدم اصلاح، انحلال آنان را ندارد.

بانک‌های زیان‌ده جذابیت ندارند

برخی دیگر از صاحب‌نظران حوزه بانکی هم معتقد هستند که حتی اگر افزایش سرمایه برای بانک‌ها میسر باشد، از طریق تجدید ارزیابی دارایی‌هاست که بانک مرکزی اکنون دیگر آن را نمی‌پذیرد و تنها افزایش سرمایه از طریق افزایش دارایی‌های نقدی را قابل پذیرش می‌داند.

از سوی دیگر این دسته از کارشناسان بانکی می‌گویند که بانک‌ها با وجود نبود درآمد کافی از کارمزده ارائه خدمات، فشار تسهیلات تکلیفی و سود کمتر از نرخ تورم… و جاذبه‌ای برای خریداران سهام بانک‌ها ندارند. به جز این، دولت مطالبات بانک‌ها در زمان طولانی نمی‌پردازد و با این وضعیت بانک‌ها راهی برای نجات از ناترازی ندارند.

خودرو در اوایل سال جاری رونمایی کرد. بر اساس گفته‌های انجمن خودروسازان چین، برخی از خودروسازان جهانی هم‌اکنون در چین با مشکلاتی روبه‌رو هستند. درحالی‌که این کشور بزرگ‌ترین بازار خودروی جهان است. در بازار چین فروش خودروهای سواری در سال ۲۰۰۷ به اوج خود رسید و نزدیک به ۲۵ میلیون دستگاه خودرو در بازار بزرگ این کشور به فروش رفت. این انجمن بیان کرد این رقم در سال گذشته تنها ۳۶ دستگاه خودرو بود! فروش خودروهای برقی با باتری و هیبریدی در بازار چین چشمگیر است اما شرکت‌های محلی، مانند بی‌وای‌دی در حال تصاحب بخش زیادی از این بازار جدید هستند. براساس توضیحات شرکت اطلاعات خودرو ال‌ام‌اسی در اواخر سال گذشته خودروسازان خارجی ۴۷ درصد از تولید خودرو در چین را در حال اختصاص دادند که این رقم در سال ۲۰۱۹ حدود ۵۴ درصد بود. ال‌ام‌اسی بیان می‌کند حضور در بازار چین به‌طور مشخص برای خودروسازان خارجی سخت‌تر شده است. آرنور آنتلیز، مدیر ارشد اجرایی فولکس‌واگن هم گفت که او خواهان حفظ جایگاه این برند در بازارهای اصلی اروپا و چین است. آنتلیز تأکید کرد فرصت‌های رشد فوق‌العاده‌ای در هند وجود دارد و ما برای بقا در این بازار باید رویکرد جهانی‌تری اتخاذ کنیم. نیسان اخیرا هدف مالی خود را در سال ۲۰۲۶ برقی‌سازی خودروها در اروپا و ژاپن قرار داده است اما این هدف‌گذاری را از ۴۰ درصد در چین به ۳۵ درصد کاهش داده است. از عوامل این کاهش در چین افزایش رقابت تولیدکنندگان داخلی بوده است.

او در ادامه گفت نیسان قصد ندارد هند را جایگزین چین کند اما شرکت نیسان در حال احیای خود است، زیرا دولت هند حمایت می‌کند و جمعیت مشتریان در حال افزایش است.

خبر

ریسکت را در باغ کتاب تهران ببینید

بهم‌موتور جدیدترین سواری سدان خود را به باغ کتاب برد. سواری ریسپکت سه ماه در مجموعه باغ کتاب در معرض دید علاقه‌مندان قرار گرفت.

این محصول که از پاییز ۱۴۰۱ به بازار عرضه شد، مورد توجه علاقه‌مندان بازار خودرو قرار گرفته است.

سواری ریسپکت یا موتور ۱۵۰۰ سی‌سی توربوشارژر و گیربکس ۹سرعته تیپ ترونیک، ترمز پارک برقی، سیستم توقف خودکار در کنار امکانات به‌روز مانند دوربین ۳۶۰ درجه با کیفیت بالا، شارژر وایرلس و… این خودرو در در تراز سواری‌های مدرن دنیا قرار داده است.

در نهایت تعبیه دو کیسه هوای جانبی، دو کیسه هوای سرنشین و راننده و دو کیسه هوای پرده‌ای در کنار تعدادی دیگر از امکانات ایمنی، ریسپکت را تبدیل به خودرویی ایمن کرده است.

در روزهای نمایش ریسپکت در مجموعه باغ کتاب تهران، کارشناسان گروه بهممن از ساعت ۱۰ صبح تا ۱۰ شب آماده پاسخ‌گویی به سؤال‌های مشتریان هستند.

ادامه از صفحه اول

اقتصاد بی‌نگر و سیاست ناخدا

به گفته او چرخه معیوب این‌گونه شکل می‌گیرد که «بخش غیرشفاف و فاسد بخشی از مواد اولیه را که برای آن تقاضای کاذب ایجاد شده، دریافت می‌کند و واحدهای تولیدی کارآمد به اندازه کافی نمی‌توانند نیاز خود را تأمین کنند و بخشی از ظرفیت آنها خالی می‌ماند و این سبب بالارفتن قیمت تمام‌شده این محصولات می‌شود».

ایمن البته یک سوی ماجراست و سوی دیگر کاهش صادرات هم به سبب کاهش تولید و قیمت بالای تمام‌شده محصولات و هم قیمت دستوری ارز صادراتی است که زیر قیمت واقعی است.

اما واکنش دولت به این هشدارها و گلابه‌ها چه بوده است؟ در یک سو وزیر صمت قرار دارد که در هفته آتی باید به سؤالات مجلسی‌ها در جلسه استیضاح پاسخ دهد و پس از جنجال طرح «درج قیمت تولیدکننده» که اکنون هیچ نام و یادی از آن نیست، سامانه جدیدی برای کنترل قیمت‌ها (سامانه شفافیت فروشگاه‌های) طراحی و در دستور کار قرار داده و در سوی دیگر سخنگوی دولت است که بار دیگر بر تشکیل «سازمان بازرگانی» اصرار ورزیده و از فقدان این حلقه کم‌شده اقتصاد دولتی پرسش کرده است: «سازمانی که بتواند با اختیارات لازم بر قیمت‌ها نظارت داشته باشد، کجاست؟!».

این نگاه دولتمردان به موضوع «قیمت» این سخن رونالد کوز در کتاب «چین چگونه سرمایه‌داری شد؟» را به خاطر می‌آورد. آنجا که نقل می‌کند: «در سال ۱۹۸۰ میلتون فریدمن از چین دیدار کرد و دوره فشرده یک‌هفته‌ای درباره نظریه قیمت را برای برجسته‌ترین دیوانسالاران چین درس داد.

یک روز پس از اتمام سخنرانی فریدمن، یکی از مسئولان وزارت توزیع اقلام استراتژیک چین که قرار بود به آمریکا سفر کند، نزد او آمد و از او پرسید چه کسی در ایالات متحده مسئول توزیع کالاهای استراتژیک است تا با او گفت‌وگو کنم؟» سؤالی که فریدمن را غافلگیر کرد و متوجه شد که کار تا کجا خراب است و در منظومه فکری این مقامات چینی چیزی جز دولت و نظارت و کنترل دولتی وجود ندارد. رویه‌ای که البته به طور چشمگیری در این کشور اصلاح شد و نظام عرضه و تقاضا جانشین تصمیمات بوروکرات‌های دولتی و حاکمیت آنان بر بازارها شد.

راه‌حلی که دولت چین و هر دولت توسعه‌یافته‌ای برای دستیابی به توسعه اقتصادی و کنترل تورم اتخاذ کرده‌اند، آزادسازی قیمت‌ها در سطح خرد و ثبات اقتصاد کلان و کنترل تورم از طریق کنترل رشد حجم نقدینگی است.

این اقدامات البته نیازمند برنامه مؤثر حمایت از گروه‌های کم‌درآمد و نیز تعامل مثبت با جهان برای دسترسی به بازارهای بین‌المللی است.

انجام این تحولات عمیق و ساختاری از آنجا آغاز می‌شود که اقتصاد و توسعه اقتصادی مبنای فکری و رفتاری نظام حکمرانی باشد و همه امور در سایه این راهبرد معنا شود. چنان‌که این اصل را در تجدید روابط کشورمان با غربستان در طرف عربستانی شاهدیم، اینکه بدون امنیت و صلح و ثبات در منطقه و پایان‌بخشیدن به جنگ غیرانسانی در یمن و کاهش تنش با سوریه و ترکیه و… اجرای پروژه‌های بزرگ اقتصادی (هرچند بلندپروازانه) این کشور مانند ساخت شهر ۵۰۰ میلیارد دلاری «نتوم» امکان‌پذیر نیست. هدفی که در سوی کشورمان کمتر چنین اماجی دارد و حداکثر به‌عنوان گشایشی در اقتصاد معیشتی مردم و امکان گذر از بحران اقتصادی موجود به سمت ساحل اقتصادی درون‌گرا و خودکفا معنا می‌شود.

وقتی قیمت‌ها واقعی نیستند و کالاها و خدمات ارزش واقعی خود را ندارند، نه‌تنها هیچ چیز اقتصاد سرر جای خود نیست؛ بلکه حتی سیاست و سیاست‌ورزی هم ارزش و مفهوم معیشتی مردم و امکان گذر از بحران اقتصادی عمومی گره نمی‌خورد.